

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України

**АНАЛІТИЧНО-ПОРІВНЯЛЬНЕ
ПРАВознавство**
Електронне наукове видання

№4, 2022

Ужгородський національний університет
Ужгород 2022

УДК 001:34
ISSN 2788-6018

Аналітично-порівняльне правознавство – електронне наукове фахове видання
юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Журнал «Аналітично-порівняльне правознавство» включено до переліку фахових видань
категорії «Б» (Наказ Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р.)
зі спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне право.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: Бисага Ю.М. – д.ю.н., професор

Члени редакційної колегії: Белов Д.М. – д.ю.н., професор

Берлінгер Деніел – професор (Румунія)

Булеца С.Б. – д.ю.н., професор

Белова М.В. – д.ю.н., доцент

Дешко Л.М. – д.ю.н., професор

Заборовський В.В. – д.ю.н., професор

Лазур Я.В. – д.ю.н., професор

Манзюк В.В. – к.ю.н., доцент

Менджул М.В. – д.ю.н., доцент

Ондрова Юлія – к.ю.н. (Словацька Республіка)

Фаркаш Мірча – професор (Румунія)

Фрідманський Р.М. – к.ю.н., професор

Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 8 від 06.10.2022 року

Офіційний сайт: <http://app-journal.in.ua/>

Макетування здійснено у ТОВ «РІК-У»,
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36;
print@rik.com.ua

© Ужгородський національний університет, 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ

Андрусяк І.П. ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ В КАНАДІ ТА АВСТРАЛІЇ.....	11
Гарматюк В.О. ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	17
Дудник Р. ГЕНДЕРНЕ ПРАВО ТА СИСТЕМА ПРАВА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.....	23
Передерій О.С., Григоренко Є.І. ПРОБЛЕМАТИКА ВТІЛЕННЯ «АНТИОЛІГАРХІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА» В АСПЕКТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	27
Навроцька Ю.О. ТЛУМАЧЕННЯ ПРАВА ЯК ОСОБЛИВА ПРАВОВА ФОРМА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ВИДИ.....	33
Попович Т.П. РОЗУМІННЯ ОБОВ'ЯЗКУ ЗГІДНО З ВЧЕННЯМ Г. ХАРТА.....	41
Абдуллазаде Фюрган Шірали огли УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ЗАКОНОДАВЧОМУ ПРОЦЕСІ РЕСПУБЛІКИ АЗЕРБАЙДЖАН: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА.....	45
Маржина А.А. СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР.....	49
РОЗДІЛ ІІ. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	
Белов Д.М., Данко В.Й. ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ.....	55
Белова М.В., Данко Д.В., Данко А.В. БІОЮРИСПРУДЕНЦІЯ – ФУНДАМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА СУЧАСНОГО ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОГО ПРАВознавства.....	59
Галіахметов І.А. ЗМІСТОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА ХОСТ-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	63
Славко А.С. ПРАВО НА СПОРТ У КОНСТИТУЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	69
Халюк С.О. КАДРОВІ ПОВНОВАЖЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ.....	75
Щербанюк О.В., Бзова Л.Г. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛЕГІТИМНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ.....	80
Афоніна О.В. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ПОЛІТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ГРОМАДЯН, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ.....	84
РОЗДІЛ ІІІ. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	
Гаврік Р. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ОРГАНАМИ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ: ПИТАННЯ ЗМІСТУ.....	89
Гуйван П.Д. ЮРИДИЧНА КВАЛІФІКАЦІЯ ЦИВІЛЬНИХ СТРОКІВ ЗА КРИТЕРІЄМ ЇХНЬОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ.....	94
Котенко О.М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА ПОРУШЕННЯ УМОВ ДОГОВОРУ НА ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ.....	100
Кронда О.Ю., Зосименко О.М. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	104

Левицький М.О. ПОНЯТТЯ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	109
Погребняк М.В. СВОБОДА ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ) ЩОДО ЙОГО РОЗІРВАННЯ.....	116
Сердечна І.Л. ДОГОВІР ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ТА СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН.....	121
Черевко П.П. ЗАГАЛЬНІ ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА АВТОРА В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТВОРУ.....	126
РОЗДІЛ IV. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	
Гарагонич О.В. ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРАВОЗДАТНОСТІ.....	132
Манзюк В.В., Заборовський В.В., Орлова О.С. (НЕ)ПОРУШНІСТЬ ПРАВА ВЛАСНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОКРЕМІ ЕКСПОЗЕ З ПРАКТИКИ ЕСПЛ.....	137
Турченко Є.І. СТВОРЕННЯ НАУКОВИХ ПАРКІВ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	145
РОЗДІЛ V. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Бурка А.В., Боднарук М.І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В РЕКЛАМІ ПРО ВАКАНСІЇ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	150
Гончар Р.В. РОЗІРВАННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ПОРУШЕННЯ ТРУДОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ З ПІДСТАВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СПЕЦІАЛЬНИМИ ЗАКОНАМИ.....	157
Купрун Є.П. ОСОБЛИВІ ОЗНАКИ ПЕНСІЙНОЇ ФОРМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ.....	163
Стадніченко С.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ.....	168
Черниш А.Р. СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ, ЯК ВИД СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОЛОДІ.....	175
Шаль В.Р. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРІОРИТЕТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ ТА ІНШИХ ВИПЛАТ ПРОКУРОРАМ І ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ.....	181
РОЗДІЛ VI. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО	
Станіславський В.П. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	186
РОЗДІЛ VII. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	
Глуховець К.М. АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОТВОРЧІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	191
Дідик Н.І., Ілюшук О.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	195
Легеза Є.О., Щербина Є.М. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДИ ЩОДО НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ МІГРАЦІЇ ТА ГРОМАДЯНСТВА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	199
Остапенко О.І., Баїк О.І. ПРО ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ.....	204
Павлович-Сенета Я.П., Лепіш Н.Я. ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	209
Самілик Л.О., Динюк А.А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ҐЕНДЕРНОГО БАЛАНСУ В СІМЕЙНИХ ВІДНОСИНАХ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....	215

Турчак О.В., Надрага М.С., Гузенко І.І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА З ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИХ МУЗЕЇВ (КІМНАТ БОЙОВИХ ТРАДИЦІЙ) У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	221
Хомишин І. СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ІНФОРМАЦІЇ.....	226
Шевяков М.О. ПРОФІЛАКТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК ТА ГРОМАДСЬКУ БЕЗПЕКУ, ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ОСНОВНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ.....	231
Ярема О.Г., Ілюшик О.М. СИСТЕМА ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....	237
Дрофич Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО СКЛАДУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ.....	242
Турчак А.М. ЧИННІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТУ: УМОВИ ТА ПРАВИЛА.....	248
Єрохіна Н.А. ІНСТИТУЦІЙНА МОДЕЛЬ КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕКЛАМУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	254
Гарбінська-Руденко А.В., Лямзіна О.В. ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	259
Татаренко О.Ю. ДО ПИТАННЯ СТРОКІВ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ.....	264
РОЗДІЛ VIII. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Айдинян А.В. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ КОНСТРУКЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 201-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	268
Єфтемій С.М. РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ АБО СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАЦІВНИКОМ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ.....	274
Зінсу О.І. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО (СТ. 126-1 КК УКРАЇНИ): ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	279
Кибиш І.В., Лугіна Н.А. ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КРИПТОВАЛЮТИ.....	287
Коваль І.Ф., Мартинюк О.В. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (СТ. СТ. 147, 150) ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ 1960 Р.: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ.....	293
Кривопускова К.Л. СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКЛИКИ ДО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	298
Кузнецов В.В. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПЕРТА З ПИТАНЬ ПРАВА.....	304
Пилипенко Д.О. ПРИНЦИП ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	311
Старко О.Л. СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ ЗАРАЖЕННЯ ВЕНЕРИЧНОЮ ХВОРОБОЮ.....	317
Чебан О.М. АНАЛІЗ ОКРЕМИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РФ.....	321
Шуліка В.І. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕНІТЕНЦІАРНИХ СИСТЕМ АНГЛІЇ, ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ, ШОТЛАНДІЇ ТА УЕЛЬСУ.....	326
РОЗДІЛ ІХ. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Мулик К.Т. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	332

Кузнецов Р.В., Євсєєв П.О. ОСОБЛИВОСТІ ТРАСОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІЧНИХ СЛІДІВ ЗНАРЯДЬ ЗЛАМУ.....	337
Пчеліна О.В., Пчелін В.Б., Полтавський Е.М. ТАКТИКА НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА ЕЛЕКТРОННІ АКТИВИ, ОДЕРЖАНІ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	342
Савченко В.А., Коропецька С.О. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ.....	348
Самойленко С.В. ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ.....	353
Стельмах А.П. СУТНІСТЬ ПРИВАТНОГО СПІЛКУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ.....	358
Туманянц А.Р., Криворучко Д.В. ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ НА ПОЧАТОК ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ БЕЗ ДОЗВОЛУ СЛІДЧОГО СУДДІ.....	364
Фоміна Т.Г., Рогальська В.В. ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПІДСТАВИ ТА УПОВНОВАЖЕНІ СЛУЖБОВІ ОСОБИ НА ЗДІЙСНЕННЯ.....	371
Юхименко К.А., Тітко І.А. ВИНЯТКИ З КОНЦЕПЦІЇ «ПЛОДІВ ОТРУЄНОГО ДЕРЕВА»: ЗАСТОСУВАННЯ У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	377
РОЗДІЛ X. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО	
Гнітій А.О. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ІЗ FRONTEX.....	385
Горбаченко О. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ЗОВНІШНІХ ФУНКЦІЙ УКРАЇНИ ТА УГОРЩИНИ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ (ЧАСТИНА 2).....	392
Петруненко Я.В. ГНОСЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ НЕПРЯМОЇ ЕКСПРОПРІАЦІЇ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО КОНТЕКСТУ.....	398
РОЗДІЛ XI. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	
Бундак О.А., Пікалюк С.С., Попов А.А. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДА СОКРАТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЮРИСТІВ.....	405
Романова А.С. ЮВЕНАЛЬНА ПРЕВЕНЦІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ.....	408
РОЗДІЛ XII. ВІДГУКИ ТА РЕЦЕНЗІЇ	
Ковальчук С.О. РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ ГОРОДЕЦЬКОЇ М.С. НА ТЕМУ «ПРЕДМЕТ ВІДАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ».....	412

CONTENTS

SECTION I. THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE; HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINES

- Andrusiak I.P.** THE GENDER DIMENSION OF THE ACTIVITY OF THE UKRAINIAN WOMEN'S MOVEMENT IN CANADA AND AUSTRALIA.....**11**
- Harmatyuk V.O.**, THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS OF COMBATING CORRUPTION IN UKRAINE.... **17**
- Dudnyk R.** GENDER LAW AND THE LEGAL SYSTEM: PROBLEMS OF THEORY AND PRACTICE..... **23**
- Perederii O., Hrygorenko E.** PROBLEMS OF THE IMPLEMENTATION OF «ANTI-OLIGARCHY LEGISLATION» IN THE ASPECT OF INNOVATIVE TRANSFORMATIONS OF THE LEGAL SYSTEM OF UKRAINE.....**27**
- Navrotska Yu.O.** INTERPRETATION OF LAW AS A SPECIAL LEGAL FORM OF STATE BODIES ACTIVITY: CONCEPTS, SIGNS, TYPES.....**33**
- Popovych T.P.** UNDERSTANDING OF OBLIGATION ACCORDING TO H. HART'S DOCTRINE.....**41**
- Abdullazada F.** PUBLIC PARTICIPATION IN THE LEGISLATIVE PROCESS OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN: THE CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION AND PROSPECTS FOR FURTHER DEVELOPMENT OF LEGISLATION.....**45**
- Marzhyna A.** COMPONENTS OF THE MECHANISM OF NOTARY ACTIVITY: THEORETICAL AND LEGAL DIMENSION.....**49**

SECTION II. CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW

- Byelov D.M., Danko V.Y.** ADOPTION OF THE CONSTITUTION: GENERAL PRINCIPLES.....**55**
- Belova M.V., Danko D.V., Danko A.V.** BIOJURISPRUDENCE IS A FUNDAMENTAL PART OF MODERN GENERAL THEORETICAL JURISPRUDENCE.....**59**
- Haliakhmetov I.** CONTENT CHARACTERISTICS OF THE RIGHTS OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS AND HOST TERRITORIAL COMMUNITIES.....**63**
- Slavko A.S.** THE RIGHT TO SPORT IN CONSTITUTIONAL LEGISLATION: A COMPARATIVE ASPECT.....**69**
- Khaliuk S.O.** PERSONNEL POWERS OF THE HIGH COUNCIL OF JUSTICE IN UKRAINE..... **75**
- Shcherbanyuk O., Bzova L.** MODERN ASPECTS OF THE LEGITIMACY OF CONSTITUTIONAL CONTROL IN EUROPEAN COUNTRIES.....**80**
- Afonina O.** CONSTITUTIONAL AND LEGAL FORMS OF POLITICAL ACTIVITY OF CITIZENS IMPLEMENTED WITH THE HELP OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY: CONCEPTS, TASKS AND FUNCTIONS.....**84**

SECTION III. CIVIL LAW AND CIVIL PROCEEDINGS; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

- Havric R. FEATURES OF APPLICATION OF METHODS OF PROTECTION OF FAMILY RIGHTS AND INTERESTS BY GUARDIANSHIP AND CARE BODIES: THE QUESTION OF CONTENT.....**89**
- Guyvan P.D.** LEGAL QUALIFICATION OF CIVIL TERMS ACCORDING TO THE CRITERION OF THEIR CERTAINTY.....**94**
- Kotenko O.M.** LIABILITY OF THE PARTIES FOR VIOLATION OF THE TERMS OF THE CONTRACT FOR THE PERFORMANCE OF SCIENTIFIC AND RESEARCH WORKS.....**100**
- Kronda O.Y., Zosymenko O. M.** INTELLECTUAL PROPERTY IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW..... **104**
- Levytskyi M.** THE CONCEPT OF PROTECTION OF PERSONAL NON-PROPERTY RIGHTS OF MILITARY PERSONNEL.....**109**

Pohrebniak M.V. FREEDOM OF LIFETIME MAINTENANCE (CARE) CONTRACT REGARDING ITS TERMINATION.....	116
Serdechna I.L. CONTRACT AS A SOURCE OF LEGAL REGULATION OF CIVIL AND FAMILY RELATIONS.....	121
Cherevko P.P. GENERAL PERSONAL NON-PROPERTY RIGHTS OF THE AUTHOR IN THE MECHANISM OF LEGAL PROTECTION OF THE WORK.....	126
SECTION IV. ECONOMIC LAW, ECONOMIC PROCEDURAL LAW	
Harahonych O. ON THE ESSENCE OF ECONOMIC LEGAL CAPACITY.....	132
Manzyuk V.V., Zaborovsky V.V., Orlova O.S. (NON)VIOLATION OF THE PROPERTY RIGHTS OF BUSINESS ENTITIES: SEPARATE EXPOSITIONS FROM THE PRACTICE OF THE ECJ.....	137
Turchenko Y.I. THE CREATION OF SCIENCE PARKS AS A FACTOR IN THE INNOVATIVE ACTIVITY DEVELOPMENT.....	145
SECTION V. LABOUR LAW; SOCIAL SECURITY LAW	
Burka A.V., Bodnaruk M.I. LEGAL REGULATORY ANTI-DISCRIMINATION IN JOB ADVERTISING: NATIONAL AND FOREIGN EXPERIENCE.....	150
Honchar R.V. TERMINATION OF THE EMPLOYMENT CONTRACT FOR VIOLATION OF LABOR DISCIPLINE ON THE GROUNDS PROVIDED FOR BY SPECIAL LAWS.....	157
Kuprun Ye.P. THE SPECIFIC FEATURES OF THE PENSION FORM OF SOCIAL PROTECTION FOR EMPLOYEES OF THE PROSECUTOR'S OFFICE IN UKRAINE.....	163
Stadnichenko S.V. PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF EMPLOYMENT OF YOUNG SPECIALISTS.....	168
Chernysh A.R. SOCIAL INTEGRATION OF YOUTH AS A FORM OF SOCIAL PROTECTION OF YOUTH.....	175
Shal V.R. THE CURRENT STATE AND PRIORITY TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF LEGISLATION IN THE FIELD OF PROVIDING SOCIAL BENEFITS AND OTHER PAYMENTS TO PROSECUTORS AND THEIR FAMILY MEMBERS.....	181
SECTION VI. LAND LAW; AGRARIAN LAW; ENVIRONMENTAL LAW; NATURAL RESOURCES LAW	
Stanislavskiy V. P. LEGAL PROBLEMS OF RATIONAL LAND USING IN CONDITIONS OF ECOLOGIZATION OF AGRARIAN PRODUCTION.....	186
SECTION VII. ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE; FINANCIAL LAW; INFORMATION LAW	
Hlukhoveria K.M. ADMINISTRATIVE LAW-MAKING IN PUBLIC ADMINISTRATION ACTIVITIES: ESSENTIAL CHARACTERISTICS.....	191
Didyk N.I., Ilyushyk O.M. ADMINISTRATIVE AND LEGAL FOUNDATIONS OF THE STATE POLICY OF THE EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE.....	195
Leheza Ye., Shtcherbina Ye. APPEALS OF DECISIONS, ACTIONS OR INACTION OF AUTHORITIES REGARDING THE PROVISION OF ELECTRONIC SERVICES IN THE FIELD OF MIGRATION AND CITIZENSHIP IN THE ADMINISTRATIVE COURT.....	199
Ostapenko O.I., Baik O.I. ON SOME THEORETICAL ASPECTS OF THE ACTIVITIES OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN ENSURING THE SAFETY OF THE POPULATION.....	204
Pavlovich-Seneta J.P., Lepish N.Ya. TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE: ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT AND PECULIARITIES OF FUNCTIONING.....	209
Samilyk L.O., Dyniuk A.A. ENSURING GENDER BALANCE IN FAMILY RELATIONS: NATIONAL AND EUROPEAN EXPERIENCE.....	215

Turchak O., Nadraha M., Huzenko I. REGULATORY AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE ORGANIZATION OF MILITARY-HISTORICAL MUSEUMS (ROOMS OF COMBAT TRADITIONS) IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE.....	221
Khomyshyn I. SUBJECTIVE SIGNS OF ADMINISTRATIVE OFFENSES IN THE SPHERE OF INFORMATION CIRCULATION.....	226
Sheviakov M. O. PREVENTION OF ADMINISTRATIVE OFFENSES AFFECTING PUBLIC ORDER AND PUBLIC SECURITY AS A METHOD OF PROTECTING HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS.....	231
Yarema O.G., Ilyushyk O.M. SYSTEM OF LEGAL REMEDIES FOR ENSURING INFORMATION SECURITY.....	237
Drofysh Yu.V. PECULIARITIES OF THE LEGAL COMPOSITION OF ADMINISTRATIVE OFFENSES RELATED TO CORRUPTION.....	242
Turchak S.M. VALIDITY OF THE ADMINISTRATIVE ACT: CONDITIONS AND RULES.....	248
Yerohina N. INSTITUTIONAL MODEL OF ENSURING COMPLIANCE WITH ADVERTISING RULES: CURRENT STATE AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT.....	254
Harbinska-Rudenko A.V., Lyamzina O.V. THE CONCEPT AND SIGNIFICANCE OF THE NATIONAL DEBT OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF MILITARY STATUS.....	259
Tatarenko O.Y. ON THE ISSUE OF TERMS IN THE LEGAL REGULATION OF LOCAL TAXES AND FEES.....	264
SECTION VIII. CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL ENFORCEMENT LAW	
Aidynian A.V. SOME FEATURES OF THE LEGAL CONSTRUCTION OF THE CRIMINAL OFFENSE PROVIDED ART. 201-2 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE.....	268
Eftemij S.M. DEVELOPMENT OF DOMESTIC CRIMINAL LAW REGARDING RESPONSIBILITY FOR ABUSE OF POWER OR OFFICIAL AUTHORITY BY A LAW ENFORCEMENT OFFICIAL.....	274
Zinsu O.I. DOMESTIC VIOLENCE (ARTICLE 126-1 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE): SOME PROBLEMATIC ISSUES OF CRIMINAL AND LEGAL QUALIFICATION.....	279
Kybysh I.V., Luhina N.A. PREVENTION OF CRIMINAL OFFENSES RELATED TO THE USE OF CRYPTOCURRENCY.....	287
Koval I.F., Martyniuk O.V. CRIMINAL OFFENSES IN THE SPHERE OF ECONOMIC ACTIVITY (ARTICLES 147, 150) ACCORDING TO THE CRIMINAL CODE OF 1960: HISTORICAL AND LEGAL ANALYSIS.....	293
Kryvopuskova K.L. SOCIAL CONDITIONING OF CRIMINAL LAW NORMS ON PUBLIC APPEALS TO COMMIT CRIMINAL OFFENSES AGAINST THE FOUNDATIONS OF NATIONAL SECURITY OF UKRAINE.....	298
Kuznetsov V.V. CRIMINAL AND LEGAL PROTECTION OF THE ACTIVITY OF A LEGAL EXPERT.....	304
Pylypenko D. THE PRINCIPLE OF DIFFERENTIATION AND INDIVIDUALIZATION OF EXECUTION OF PUNISHMENTS.....	311
Starko O. SUBJECTIVE SIGNS DISEASE OF VENEREAL INFECTION.....	317
Cheban O.M. ANALYSIS OF CERTAIN LEGISLATIVE CHANGES TO CRIMINAL CODE OF UKRAINE THROUGH ARMED AGGRESSION OF THE RUSSIA.....	321
Shulika V.I. COMPARATIVE LEGAL CHARACTERISTICS OF THE PENITENTIARY SYSTEMS OF ENGLAND, NORTHERN IRELAND, SCOTLAND AND WALES.....	326
SECTION IX. CRIMINAL PROCEDURE AND FORENSICS; FORENSIC EXAMINATION OPERATIONAL SEARCH ACTIVITIES	
Mulyk K.T., THEORETICAL ASPECTS OF THE BEGINNING OF PRE-TRIAL INVESTIGATION.....	332

Kuznetsov R., Yevseev P. FEATURES OF TRACELOGICAL STUDY OF DYNAMIC TRACES OF BREAKING TOOLS.....	337
Pchelina O.V., Pchelin V.B., Poltavskiy E.M. TACTICS OF SEIZING ELECTRONIC ASSETS OBTAINED BY CRIMINAL MEANS IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....	342
Savchenko V.A., Koropetska S.O. PROSPECTIVE AREAS OF IMPROVEMENT OF FORENSIC EXPERT ACTIVITY BASED ON INTERNATIONAL EXPERIENCE.....	348
Samoilenko S.V. CIRCUMSTANCES TO BE ESTABLISHED DURING THE INVESTIGATION OF BRIBERY PROVOCATION.....	353
Stelmakh A. THE ESSENCE OF PRIVATE COMMUNICATION IN THE CRIMINAL PROCESS: SEPARATE THEORETICAL-LEGAL AND APPLIED ASPECTS.....	358
Tumaniants A.R., Kryvoruchko D.V. ABUSE OF THE RIGHT TO INITIATE SEPARATE INVESTIGATIVE (SEARCH) AND UNDERCOVER INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS WITHOUT THE PERMISSION OF AN INVESTIGATING JUDGE.....	364
Fomina T.H., Rogalska V.V. DETENTION OF A PERSON UNDER THE MARTIAL LAW: GROUNDS AND AUTHORIZED OFFICIALS FOR IMPLEMENTATION.....	371
Yukhymenko K.A., Titko I.A. EXCEPTIONS TO THE CONCEPT OF «FRUIT OF THE POISONOUS TREE»: APPLICATION IN JUDICIAL PRACTICE.....	377
SECTION X. INTERNATIONAL LAW	
Hnitiy A.O. INTERNATIONAL LEGAL FRAMEWORKS OF COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND FRONTEX.....	385
Horbachenko O. COMPARATIVE-LEGAL ANALYSIS OF THE STRUCTURE OF EXTERNAL FUNCTIONS OF UKRAINE AND HUNGARY: IMPLEMENTATION OF EXPERIENCE (PART 2).....	392
Petrunencko I.V. AN EPISTEMOLOGICAL APPROACH TO THE STUDY OF THE FEATURES OF INDIRECT EXPROPRIATION IN THE MODERN REALITIES OF THE INTERNATIONAL LEGAL CONTEXT.....	398
SECTION XI. THE PHILOSOPHY OF LAW	
Bundak O.A., Pikaliuk S.S., Popov A.A. USE OF THE SOCRATIC METHOD IN TRAINING LAWYERS.....	405
Romanova A.S. JUVENILE PREVENTION DURING THE WAR: FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF POWERS.....	408
SECTION XII. REVIEWS	
Kovalchuk S.O. REVIEW OF THE MONOGRAPH BY M.S. HORODETSKA. ON THE SUBJECT OF KNOWLEDGE IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....	412

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.62>

ТАКТИКА НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА ЕЛЕКТРОННІ АКТИВИ, ОДЕРЖАНІ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Пчеліна О.В.,

доктор юридичних наук, професор, доцент
кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства
Харківського національного університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0003-0224-1767>

Пчелін В.Б.,

доктор юридичних наук, професор, доцент
кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування
Харківського національного університету внутрішніх справ,
<https://orcid.org/0000-0001-9540-9084>

Полтавський Е.М.,

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри правового забезпечення
Національної академії Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-8019-7015>

Пчеліна О.В., Пчелін В.Б., Полтавський Е.М. Тактика накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні.

Встановлено, що тактика накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні представлена сукупністю наукових положень і практичних рекомендацій з організації та планування діяльності з виявлення й арешту електронних активів, одержаних злочинним шляхом, задля забезпечення дієвості кримінального провадження, шляхом визначення алгоритму дій осіб, які здійснюють досудове розслідування. Встановлено, що тактика вилучення електронних активів, одержаних злочинним шляхом, у кримінальному провадженні містить рекомендації щодо виявлення електронних активів, встановлення їх зв'язку з протиправною діяльністю з метою отримання дозволу на їх вилучення та доведення фактів, пов'язаних із кримінальними правопорушеннями. Виокремлено та висвітлено структурні елементи тактики накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні. Наголошено, що тактичним та організаційним забезпеченням накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні є детальне планування розслідування; ретельна підготовка до окремих заходів; налагодження взаємодії органів досудового розслідування з державними органами, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, міжнародними та

міжурядовими організаціями; використання інформаційно-пошукових систем для виявлення та відстеження активів. Підкреслено, що ефективність накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, залежить від належної організації досудового розслідування з моменту його виявлення, ретельного планування та налагодження постійної та ефективної взаємодії з іншими правоохоронними, контролюючими та іншими органами. Висвітлено особливості взаємодії органів досудового розслідування та органів прокуратури з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

Ключові слова: накладення арешту на майно, арешт майна, електронні активи, одержані злочинним шляхом, кримінальне провадження, тактика, організація, взаємодія.

Pchelina O.V., Pchelin V.B., Poltavskiy E.M. Tactics of seizing electronic assets obtained by criminal means in criminal proceedings.

It has been established that the tactics of seizure of electronic assets obtained by criminal means in criminal proceedings is a set of scientific provisions and practical recommendations for organizing and planning activities to detect and seize electronic assets obtained by criminal means to ensure the effectiveness of criminal proceedings by determining the algorithm persons conducting pre-trial investigation. It has been found that the tactics of seizing electronic assets obtained by criminal means in criminal proceedings

include recommendations for detecting electronic assets, establishing their connection with illegal activities in such a way as to obtain permission to seize them, and proving the facts relevant crimes. The structural elements of the tactics of seizing electronic assets obtained by criminal means in criminal proceedings have been highlighted. It has been emphasized that the tactical and organizational support for the seizure of electronic assets obtained by criminal means in criminal proceedings is the detailed planning of the investigation; careful preparation for individual events; establishing cooperation of pre-trial investigation bodies with state bodies, local self-government bodies, individuals and legal entities, international and intergovernmental organizations; use of information retrieval systems in the detection and tracing of assets. It has been emphasized that the effectiveness of seizure of electronic assets obtained by criminal means depends on the proper organization of criminal investigation from the earliest moment of its detection, careful planning and establishing constant and effective cooperation with other law enforcement agencies, regulatory and other bodies. The peculiarities of the interaction of pre-trial investigation bodies and prosecutor's offices with the National Agency of Ukraine for Detection, Search and Management of Assets Obtained from Corruption and Other Crimes have been highlighted.

Key words: property seizure, seizure of property, electronic assets obtained by criminal means, criminal proceedings, tactics, organization, interaction.

Постановка проблеми. Арешт електронних активів, одержаних злочинним шляхом, застосовується по відношенню до виявленого в ході досудового розслідування майна, джерело якого є незаконним (протиправним). При цьому походження електронних активів, а саме їх одержання в ході та внаслідок учинення кримінального правопорушення, також повинно бути встановлено органами досудового розслідування та підтверджено доказами. Відповідно тактика накладення арешту, зокрема на електронні активи, отримані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні включає в себе рекомендації, спрямовані на вирішення важливих тактичних завдань, які полягають у встановленні особи злочинця та його зв'язків, а також наявного в них майна, в тому числі електронних активів, і джерел його походження. З метою розшуку активів і накладення на них арешту під час досудового розслідування потрібно водночас виявляти електронні активи, встановлювати їх зв'язок з протиправною діяльністю таким чином, щоб отримати дозвіл на їх арешт, та доведення фактів вчинення відповідних злочинів. Вказані

завдання є взаємопов'язаними та спрямовані на досягнення кінцевої мети – не дати злочинцям можливості скористатись доходами від свого злочину [1, с. 19]. Для досягнення названих завдань важливо правильно зорганізувати діяльність з розслідування кримінального правопорушення з найперших моментів його виявлення, ретельно її спланувати та налагодити постійну й ефективну взаємодію з іншими підрозділами й органами правоохоронних, контролюючих та інших органів. У зв'язку з цим актуальним є питання про тактичне забезпечення накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні.

Стан опрацювання проблематики. Питання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження взагалі й окремих їх різновидів часто є предметом дослідження багатьох учених-процесуалістів. Не є винятком й інститут арешту майна в кримінальному провадженні, окремі аспекти якого розглядали О.В. Білоус, О.О. Бондаренко, І.В. Гловюк, А.В. Дрозд, Т.Є. Зелькіна, І.П. Зіньковський, О.В. Капліна, О.С. Котова, М.В. Лепей, О.В. Мельник, О.Ю. Татаров, Л.Д. Удалова, В.І. Фаринник та інші. Проте, незважаючи на теоретичну та праксеологічну цінність наукових здобутків у цій царині, доводиться констатувати, що всі вони стосуються переважно процесуальних аспектів накладення арешту на майно в кримінальному провадженні. При цьому питання тактики арешту майна в кримінальному провадженні взагалі й такого його різновиду як електронні активи, одержані злочинним шляхом, зокрема залишилися поза увагою науковців.

Метою статті є визначення тактики накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні й виокремлення її особливостей.

Виклад основного матеріалу. Тактика накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні – це сукупність наукових положень і практичних рекомендацій з організації та планування діяльності з виявлення й арешту електронних активів, одержаних злочинним шляхом, задля забезпечення дієвості кримінального провадження, шляхом визначення алгоритму дій осіб, які здійснюють досудове розслідування.

Накладення арешту є одним із найдієвіших заходів забезпечення кримінального провадження, при цьому він пов'язаний із обмеженням права власності особи, через що його застосування повинно бути виправданим. Відповідно рішення про необхідність накладення арешту на майно повинно бути виваженим і обґрунтованим наявними в кримінальному провадженні доказами. Тому тактика накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримі-

нальному провадженні полягає в ознайомленні з наявними матеріалами, аналізі вихідної інформації та обранні напряму розслідування. При цьому висувуються та перевіряються версії, які стосуються механізму вчинення кримінального правопорушення, особливо способів, предмету посягання, отриманих у результаті протиправних діянь збагачень, причетних до протизаконної діяльності осіб. Зокрема, особливого значення набуває завдання, яке полягає в отриманні доказів існування зв'язку між активами та протизаконною діяльністю, що є однією з фактичних підстав накладенню на них арешту в кримінальному провадженні.

Досить часто накладенню арешту передують дії слідчого (детектива), прокурора з виявлення та розшуку електронних активів, одержаних злочинним шляхом, і збирання доказів про їх зв'язок із механізмом учинення розслідуваного кримінального правопорушення. З цією метою потрібно провести слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії, а також непроцесуальні дії, спрямовані на встановлення злочинця та його причетності до вчинення конкретного протиправного діяння, в результаті якого було отримано незаконні активи. Тобто важливе місце в розслідуванні взагалі та забезпеченні арешту майна зокрема займає створення фінансової характеристики підозрюваного, яка може бути використана фахівцями для встановлення зв'язку між злочинцями, їхньою незаконною діяльністю та незаконно отриманими активами. Для цього пропонується використовувати простий метод доведення існування невстановлених доходів, які можуть мати незаконний характер, а саме – «аналіз джерел надходження та способу використання коштів». Названий метод дозволяє порівняти протягом певного періоду часу витрати особи та її легальний задекларований дохід. За допомогою вказаного методу можуть бути зібрані непрямі докази вчинення злочину, а також і прямі докази в юрисдикціях, де «необґрунтовані статки» або «незаконне збагачення» передбачають кримінальне покарання як окремі види злочинів [1, с. 20, 21].

Визначаючи предмет арешту майна, слідчий має чітко розуміти не лише загальні засади кримінального провадження, імперативні вимоги чинного КПК України, правову природу, мету й способи реалізації арешту майна, а й чітко усвідомлювати об'єкт майнових прав, особливості процесу електронно-цифрового слідоутворення, збору й фіксації цифрових доказів, юридичну природу безготівкових грошових коштів, форми розрахункових операцій тощо. З метою отримання відомостей, наприклад щодо належності нерухомості, переходу прав на нерухомість, слідчий має направити відповідні запити до суб'єктів з реєстрації прав на нерухоме май-

но. Відомості, приміром, про існування, розмір і походження безготівкових коштів, отримує через банківські виписки, довідки про рух коштів по рахунку. До того ж слідчий має чітко розуміти, яке саме майно підлягатиме арешту, його кількісні характеристики й родові ознаки, з якого рахунку й за якими господарськими операціями отримані відповідні кошти тощо. Цьому може передувати складення протоколу огляду, факт тимчасового доступу слідчого або прокурора до рахунків і банківських документів за рахунком [2, с. 385–392; 3, с. 211], фінансових, реєстраційних документів.

Крім того, під час розслідування кримінальних правопорушень, у ході та внаслідок вчинення яких було отримано електронні активи, важливо активно використовувати можливості інформаційно-довідкового забезпечення розслідування. Зокрема, потрібно використовувати інформаційні аналітично-розшукові системи Національної поліції України, Служби безпеки України. Також будуть корисними інформаційні масиви НАБУ, Національного агентства з питань запобігання корупції, неформальних міжнародних організацій, таких як EGMONT GROUP. Остання є асоціацією 127 підрозділів фінансової розвідки (FIU) з усього світу, які погодилися надавати один одному інформацію, щоб допомогти в розслідуванні кримінальних правопорушень. Правоохоронні органи держави-члена групи EGMONT можуть звернутися до фінансової розвідки іншої держави-члена через її FIU для отримання даних, які можуть бути використані для створення фінансової характеристики підозрюваного. Ці дані можуть надходити з широкого кола джерел і включати в себе інформацію, отриману від фінансових установ (наприклад, виписки з банківських рахунків, повідомлення про відкриття рахунку і звіти про підозрілі операції), державних установ, засобів електронного банкінгу, постачальників кредитно-фінансових послуг, юридичних фірм та підприємств, що надають послуги бухгалтерського обліку, агентів з продажу нерухомості, підприємств, що надають послуги з відкриття та управління трастами та компаніями, і бізнес-конкурентів. Наявна інформація включає як відомості про банківські рахунки, так кримінальну інформацію та документи, які можуть зберігатися в національних реєстрах [1, с. 38; 4, с. 82]. Також з метою забезпечення накладення арешту на майно в кримінальному провадженні в умовах воєнного стану запущено Портал повідомлень викривачів про активи осіб, причетних до агресії росії проти України.

На обов'язковості вжиття необхідних заходів з метою виявлення та розшуку майна, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, наголошено в абз. 2 ч. 1 ст. 170 КПК України. При цьому законодавець чітко вка-

зує один із способів виявлення та розшуку майна, яке може бути арештовано, – витребування необхідної інформації у Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб (далі – АРМА) [5].

З наведеного вище помітно, що одним із суб'єктів, з яким тісно взаємодіють органи досудового розслідування під час пошуку електронних активів, одержаних злочинним шляхом, з метою забезпечення їх арешту є АРМА [6], яке відповідно до покладених на нього завдань забезпечує виконання звернень слідчого, детектива, прокурора, слідчого судді з питань виявлення, розшуку активів, а також органів досудового розслідування, прокуратури, суду щодо виявлення, розшуку активів, взаємодіє із зазначеними органами з метою накладення арешту на такі активи та їх конфіскації [7]. Крім того, АРМА формує та веде Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні. Доступ до такого Реєстру мають не тільки працівники АРМА, а й керівники прокуратур та органів досудового розслідування; прокурори; слідчі; детективи; уповноважені особи органів досудового розслідування, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків відповідно до законодавства. Тому при прийнятті рішення про накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні та отриманні орієнтовної інформації з приводу майна, його джерел, наявності на ньому арешту особа, яка здійснює досудове розслідування, може попередньо самостійно перевірити інформацію, що викликала в неї інтерес, в Реєстрі, а потім за необхідності звернутися з офіційним письмовим зверненням до АРМА.

При цьому у зверненні органу досудового розслідування чи органу прокуратури (слідчого, або детектива, або прокурора) зазначаються відомості про суб'єкта звернення; орган досудового розслідування, органу прокуратури, в якому працює суб'єкт звернення (для суб'єктів звернення – слідчих, детективів, прокурорів); номер кримінального провадження у Єдиному реєстрі досудових розслідувань, з метою забезпечення якого суб'єктом звернення у порядку ст. 170 КПК України вживаються заходи з виявлення та розшуку майна, на яке може бути накладено арешт, шляхом складання звернення; осіб, яким прямо чи опосередковано можуть належати активи, що можуть бути арештовані з метою забезпечення цього кримінального провадження, а також близьких осіб таких осіб та/або третіх осіб, що можуть бути пов'язані з такими особа-

ми; стислий опис фабули кримінального провадження та правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) КК України; постановку завдання АРМА щодо виявлення та розшуку активів, які можуть бути арештовані в кримінальному провадженні, та його взаємозв'язок з фактичними обставинами кримінального провадження, що можуть свідчити про вчинення злочину; заходи щодо накладення арешту на майно, вжиті у кримінальному провадженні (на дату звернення) як захід забезпечення цього провадження, включаючи повний перелік та опис (ідентифікаційні ознаки) арештованого майна, наявні відомості про існування та місцезнаходження майна, що може бути арештоване у такому кримінальному провадженні, з обґрунтуванням таких відомостей (припущень), перелік автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, у яких здійснено пошук відомостей про активи, на дату направлення звернення; об'єктивно обґрунтований строк, впродовж якого АРМА має забезпечити виконання звернення та надати відповідь; тощо [8].

У цілому взаємодія між АРМА та слідчими, детективами, прокурорами, органами досудового розслідування, органами прокуратури є двосторонньою, оскільки спрямована на виконання АРМА звернень слідчих, детективів, прокурорів, органів досудового розслідування, органів прокуратури щодо виявлення та розшуку активів (коштів, майна, майнових та інших прав), на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні; виконання органами досудового розслідування, прокуратури запитів АРМА щодо надання інформації, необхідної для надання АРМА відповіді на запит відповідного органу іноземної держави, уповноваженого нею на виконання функцій установи з повернення активів; розгляду органами досудового розслідування, органами прокуратури інформації АРМА щодо ознак правопорушень, виявлених ним під час виконання визначених законом функцій та повноважень АРМА, інших питань, пов'язаних з виконанням повноважень АРМА [8]. Крім того, органи досудового розслідування та органи прокуратури можуть звертатися із запитом до АРМА для отримання транскордонного обміну інформацією за зверненнями стосовно виявлення та розшуку активів в межах кримінальних проваджень до іноземних держав. Це зумовлено тим, що АРМА авторизоване або є партнером універсальних міжнародних утворень та механізмів співробітництва [9].

В умовах воєнного стану особливого значення набуває своєчасне налагодження взаємодії між суб'єктами, уповноваженими як здійснювати кримінальне провадження, так і виявляти, розшукувати та накладати арешт на майно. Як

приклад, у кримінальних провадженнях щодо воєнних кримінальних правопорушень розшук, арешт і конфіскація активів, причетних до воєнних злочинів росії, здійснює Task Force. Його учасниками є: Офіс Генерального прокурора, Національне агентство з питань запобігання корупції, Міністерство закордонних справ, Служба безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, Національна поліція та Держфінмоніторинг. Більше того, Task Force взаємодіє з іншими країнами, зокрема із США та Європейським Союзом, щодо обміну даними про активи осіб, причетних до воєнних злочинів, а також щодо імплементації санкцій та протидії фізичним і юридичним особам, які порушують ці санкції [10].

Тактика накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні передбачає не тільки планування та проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) і процесуальних дій, як то направлення запитів до відповідних установ з метою інформаційно-довідкового забезпечення розслідування та налагодження з останніми ефективної взаємодії, що дозволяє повно та всебічно встановити і доказати всі обставини вчинення кримінального правопорушення, пов'язані з подією протиправного діяння, причетними особами та майном, отриманим з незаконних джерел, а й ретельну підготовку клопотання про арешт майна. Адже допущені слідчим, прокурором помилки при оформленні клопотання в подальшому перешкоджають його розгляду. Зокрема, слідчі судді вказують, що найчастіше при розгляді клопотань про застосування заходу забезпечення кримінального провадження виявляється наступні недоліки: не зазначення певних відомостей у клопотанні, які мають суттєве значення для правильного розгляду клопотання по суті; відсутність вказівки на правову кваліфікацію правопорушень; відсутність правового обґрунтування заявлених клопотань, чіткого викладення мотивів, якими обґрунтовуються клопотання; не долучення до клопотань належного переліку документів, або їх копій, неналежне засвідчення документів; підпис прокурора в клопотанні не завірений печаткою, що, на думку слідчих суддів, робить неможливим перевірити його відповідність; подання слідчим клопотань до слідчих суддів з порушенням вимог щодо територіальної юрисдикції; тощо [11].

Висновки. Отже, тактика накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні включає в себе рекомендації з виявлення електронних активів, встановлення їх зв'язку з протиправною діяльністю таким чином, щоб отримати дозвіл на їх арешт, та доведення фактів вчинення

відповідних злочинів. Тактико-організаційне забезпечення накладення арешту на електронні активи, одержані злочинним шляхом, у кримінальному провадженні полягає у детальному плануванні розслідування; ретельній підготовці до проведення окремих заходів; налагодженні взаємодії органів досудового розслідування з державними органами, органами місцевого самоврядування, фізичними й юридичними особами, міжнародними та міжурядовими організаціями; використанні інформаційно-пошукових систем під час виявлення та розшуку активів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Розшук незаконно отриманих активів: практичний посібник / Ф. Аткинсон та ін. Базель: Базельський інститут управління, Міжнародний центр з повернення активів, 2015 (оригінал, англійська мова) / 2016 (переклад українською мовою). 144 с. URL: https://baselgovernance.org/sites/default/files/2019-01/tracing_illegal_assets_Ukrainian.pdf.
2. Зелькіна Т.Є. Сутність та актуальні питання арешту майна в кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2 (16). С. 385–392.
3. Зелькіна Т.Є. Обмеження майнових прав осіб у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування: дис. ... доктора філософії. Київ, 2021. 291 с.
4. Бусол О.Б., Романюк Б.В. Розслідування діяльності організованих злочинних об'єднань: сучасна специфіка та новітня методика. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. № 1. Том 30 (69). С. 78–86.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
6. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: закон України від 10.11.2015 № 772-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 1. Ст. 2.
7. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: постановва Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 613. *Офіційний вісник України*. 2018. № 68. Стор. 32. Ст. 2272.
8. Про затвердження Порядку взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлен-

- ня та розшуку активів: наказ Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 № 115/197-о/297/586/869/857. *Офіційний вісник України*. 2017. № 89. Стор. 127. Ст. 2740.
9. Міжнародна взаємодія та транскордонний обмін інформацією. *АРМА. Агентство з розшуку та менеджменту активів*. URL: https://arma.gov.ua/international_cooperation.
10. Кожен може долучитися до арешту та конфіскації майна агресора – в Україні запустили портал повідомлень про активи осіб, причетних до агресії РФ проти України. *Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/kozen-moze-dolucitisyado-arestu-ta-konfiskaciyi-maina-agresora-v-ukrayini-zapustili-portal-povidomlen-pro-aktiviosib-pricetnix-do-agresiyi-rf-proti-ukrayini>.
11. Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07.02.2014. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14#top>.